

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК

матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;
Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;
Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;
Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;
Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;
Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ІПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психолого-педагогічного дизайну інклюзивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
----------------	---

1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність

Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Міср Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельніков Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України XXI століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31

2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми

Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проєктної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі.....</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці.....</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу.....</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи.....</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі.....</i>	63
Колодєзєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи.....</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти.....</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи.....</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи.....</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики.....</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку.....</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі.....</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи.....</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів.....</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи.....</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агеєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи.....</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів.....</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики.....</i>	105

Черпак Юрій Васильович *Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах*.....110

Шопіна Марина Олександрівна *Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра*.....112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна *Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці*.....115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна *Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини*.....117

Демченко Юлія Миколаївна *Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки*.....122

Котелянець Наталка Валеріївна *Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування*.....127

Кошіль Оксана Петрівна *Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті*.....132

Новоселецька Ірина Едуардівна *Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід*.....135

Пазюк Світлана Андріївна *Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі*.....137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна *Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти*.....141

Бабак Ірина Миколаївна *Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах*.....145

Вердібекова Христина Арсенівна *Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій*.....148

Гетманець Іван Максимович *Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США*.....150

Євчук Олена Миколаївна *Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога*.....154

Лебедик Леся Вікторівна *Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи*.....156

Лях Дар'я Олегівна *Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена*.....161

Мазурок Мирослава Василівна *Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи*.....163

Полякова Олена Василівна *Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті*.....168

Семенець Лариса Петрівна *Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності*.....170

Стадник Катерина Володимирівна *Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя*.....172

Тіхонова Наталія Георгіївна *Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи*.....174

Третяк Ольга Петрівна *Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи*.....178

Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна *Інфомедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи*.....182

Шкіренко Олена Віталіївна *Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти*.....185

Шостак Анастасія Богданівна *Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності*.....188

5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн

Богомазова Лідія Валентинівна *Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення*.....190

Войтко Валентина Володимирівна *Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах*.....194

Головченко Олена Олексіївна *Впровадження соціально-побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»*.....197

Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна *Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах*.....200

Кашуба Людмила Володимирівна *Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії*.....202

Кочерга Олександр Васильович *Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект*.....205

Пеценко Вікторія Олегівна *Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог*.....209

вчителя, однак потребує постійного оновлення та розвитку згідно із сучасними вимогами освіти.

Процес розвитку професійної компетентності педагогічних працівників, зокрема вчителів гуманітарного циклу, є цілісним і водночас динамічним, оскільки передбачає адаптивність у підходах до змісту та вибору форм і методів у організації освітнього процесу. Результатом навчання в системі підвищення кваліфікації є динаміка фахової компетентності, яка виражається в прирості знань, умінь, навичок, досвіду особистісного саморозвитку, творчої діяльності, емоційно-ціннісних відносин, ціннісно-світоглядної спрямованості.

Список використаних джерел:

1. Авраменко О. В., Лутченко Л. І., Шлянчак С. О. Формування компетентностей особистості в сучасній школі: метод. посіб. Кіровоград, 2010: 80.
2. Белова І., Плакун Т. Формування ключових компетентностей як складова становлення успішної особистості школяра. Завуч. 2012; 23 (497): 17-28.
3. Доні Л. Життєва компетентність та життєвотворчі компетенції особистості. Завуч. 2009; 34 (400): 22-26.
4. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку: навч.-методич. матеріали для викладачів вищих пед. закл. та системи післядиплом. пед. освіти: посібник / О. І. Пометун та ін. Київ: Пед. думка. 2015: 62-63.
5. Сидоренко В. В. Розвиток педагогічного акмепрофесіогенезу в умовах формальної і неформальної післядипломної освіти. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія / кер. авт. кол. Н. В. Гузій; Мін-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2018: 516.

СЕРТИФІКАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ЯКІСНИХ ЗМІН В ОСВІТІ

*Полякова Олена Василівна, старша викладачка
кафедри дошкільної та початкової освіти
Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,*

Анотація. У тезах йдеться про сертифікацію педагогічних працівників, яка є одним із механізмів для розвитку та професійного зростання вчителів. Висвітлюються спектр переваг, які отримують сертифіковані вчителі.

Ключові слова: сертифікація педагогічних працівників; професійні компетентності; професійний стандарт вчителя початкових класів; професійне зростання, самооцінювання.

Один із механізмів для розвитку та професійного зростання вчителів є добровільна сертифікація. Сертифікація педагогічних працівників – це оцінювання професійних компетентностей вчителя. Вона допомагає виявити кращих вчителів – професіоналів та агентів змін в освіті, які готові поширювати свій досвід.

Закон України «Про освіту», а саме стаття 41 п. 4 декларує сертифікацію педагогічних працівників як процедуру забезпечення і підвищення якості освіти, а стаття 51 п. 1 визначає її як «зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних умінь

застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання учасниками сертифікації власної педагогічної майстерності та вивчення практичного досвіду роботи».

Відповідно до Закону України «Про повну загальну освіту» у стаття 49 п.1 метою сертифікації є «виявлення та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями». Сертифікація нерозривно пов'язана з професійним стандартами. Саме тому Професійний стандарт вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти (п. 5 наказу Міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 № 1143) декларує трудові функції, предмети і засоби праці, професійні компетентності, знання, уміння та навички. Зазначене необхідно для з'ясування під час сертифікації відповідності вчителя означеному стандарту.

Положення про сертифікацію педагогічних працівників (Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1190) та зміни до нього (Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про сертифікацію педагогічних працівників» від 24 грудня 2019 р. № 1094), наказ Міністерства освіти і науки України від 04.12.2020 № 1522 «Про деякі питання проведення сертифікації в 2021 році» визначають максимальний обсяг заяв у пілотній сертифікації від кожної з областей та м. Києві.

У системі освіти протягом останнього десятиліття відбулися позитивні зміни: відхід від авторитарної системи, перехід до педагогіки розвитку і партнерства, відмова від штампів і стереотипів у діяльності. В цих умовах гостро стоїть проблема стимулювання педагогічного зростання вчителя. Реформа освіти вимагає професійного зростання від усіх педагогічних працівників. Оскільки педагогічний процес має орієнтуватися на те, щоб учні не тільки отримували знання і навички, а й уміло застосовували їх у житті. Сам шлях пізнання має бути пронизаний культурою взаємодії, бути корисним та радісним для кожної дитини, приносити задоволення від інтелектуальної діяльності, викликати позитивні емоції, стимулювати учнів до розвитку та самоосвіти.

Мотивація до професійного вдосконалення вчителя є, з одного боку, керованим процесом стимулювання від адміністрації школи, з іншого — це процес власного фахового розвитку. В умовах модернізації змісту системи освіти вчитель є ключовою особою всіх реформ, змін, перебудов, нововведень системи освіти. На ефективність освітнього процесу впливають особистісні якості, здібності, знання, професійне уміння вчителя. Тому сертифікація педагогічних працівників може стати додатковим інструментом до професійного зростання та набуття необхідних освітніх компетенцій.

Що ж спонукає педагогів брати участь у сертифікації? Шукаючи відповідь на це запитання, важливо зрозуміти мотивацію педагогів до участі у сертифікації. Варто підкреслити, що педагогам важко виокремити якусь одну причину участі в сертифікації і, як правило, це низка причин.

Як зазначають вчителі початкових класів, до участі в сертифікації їх спонукало:

- проаналізувати систему своєї роботи, побачити професійні недоліки та здобутки;

- можливість випробувати власні сили, відповісти на питання: «Чи вистачить професіоналізму та досвіду пройти сертифікацію від початку до кінця й отримати позитивний результат?»;

- бажання отримати можливість для саморозвитку, прагнення до самовдосконалення, самовираження, а також отримати новий цікавий досвід у педагогічному зростанні.

Отже, серед педагогів сертифікація розглядається як ключ до професійного розвитку та самореалізації. Кожен учасник освітнього процесу сприймає поняття «сертифікація педагогічних працівників» крізь призму власного досвіду, особистісних цінностей та рис характеру.

Які ж переваги отримують сертифіковані вчителі:

- впроваджують і поширюють методики компетентнісного навчання та нові освітні технології (ч. 6 ст. 49 Закону України «Про повну загальну середню освіту»);

- надають професійну підтримку та допомогу іншим педагогічним працівникам (здійснюють супервізію) (ч. 6 ст. 49 Закону України «Про повну загальну середню освіту»);

- залучаються до процедур і заходів, пов'язаних із забезпеченням якості освіти та впровадженням інновацій, педагогічних новацій і технологій у системі освіти (ч. 6 ст. 49 Закону України «Про повну загальну середню освіту»);

- залучаються до проведення інституційного аудиту в інших закладах освіти, розроблення та акредитації освітніх програм, а також до інших процедур і заходів, пов'язаних із забезпеченням якості та впровадженням інновацій, педагогічних новацій і технологій у системі освіти (ч. 5 ст. 51 Закону України «Про освіту»).

Отже, сертифікація виступає комплексною ефективною процедурою зовнішнього оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника та сприяє його особистісному та професійному зростанню.

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ ЯК ОСНОВНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Семенець Лариса Петрівна, учителька
української мови та літератури*

Великоолександрівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Пристоличної ОТГ

Анотація. Розкрито суть та специфіку понять «самореалізація» та «самоосвіта» як основні фактори розвитку професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи. Аналізуються теоретичні та практичні аспекти самоосвіти й самореалізації вчителя.

Ключові слова: професійна компетентність, самоосвіта, самореалізація.

Реалізація творчого потенціалу, можливостей та здібностей учителів у професійній діяльності є можливим лише за умови удосконалення освітнього процесу, реалізації інноваційних підходів, технологій та засобів навчання. Саме такі умови забезпечать не лише спроможність вчителя реалізовувати мету освітнього процесу, а й забезпечити сприятливі умови для гармонійного формування кожного учня відповідно до нових освітніх стандартів.